

วาทกรรมการเมืองไทยผ่านภาษาในบทบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์ ระหว่างการชุมนุม 193 วัน ของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย

อภิวิชญ์ ไพศาลทรัพย์

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวาทกรรมการเมืองไทย ระหว่างการชุมนุมใหญ่ 193 วัน ของกลุ่มพันธมิตรประชาชน เพื่อประชาธิปไตย ที่เกิดขึ้นในช่วงระหว่างการชุมนุม ผ่านบทบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์ โดยมีขอบเขตระยะเวลาในการศึกษาตั้งแต่วันที่ 15 พฤษภาคม 2551 - 13 ธันวาคม 2551 แบ่งได้เป็น 3 ช่วงสำคัญ คือ ช่วงก่อนการชุมนุมตั้งแต่ 15 พฤษภาคม 2551 - 25 พฤษภาคม 2551 ช่วงเวลาเริ่มชุมนุมจนสิ้นสุดตั้งแต่ 25 พฤษภาคม 2551 - 3 ธันวาคม 2551 และช่วงหลังการชุมนุม ตั้งแต่ 3 ธันวาคม 2551- 13 ธันวาคม 2551 สำหรับระเบียบวิธีวิจัยเป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้การวิจัยเชิงประวัติศาสตร์ (Historical Approach) เน้นการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยใช้ กรอบแนวคิดเรื่องวาทกรรม (Discourse)

ผลการวิจัยวาทกรรมช่วงการประชุมใหญ่ 193 วันของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยผ่านบทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ พบว่าชุดวาทกรรมที่เกิดขึ้นจากหนังสือพิมพ์ทั้ง 7 ฉบับ ที่ทำการศึกษา มีทั้งสิ้น 15 ชุดวาทกรรมย่อย มีเป้าหมายในการนำเสนอชุดวาทกรรมเป้าหมายเดียวกันคือ การโน้มน้าว จูงใจ ให้ผู้อ่านคล้อยตาม เห็นด้วยไปกับสิ่งที่ทางหนังสือพิมพ์นำเสนอ โดยแบ่งได้เป็นชุดวาทกรรมหลัก 3 รูปแบบ คือ สร้างความชอบธรรมแก่กลุ่มพันธมิตรฯ สร้างความชอบธรรมแก่ฝ่ายรัฐบาล และหาทางออกของความขัดแย้ง

แนวโน้มการนำเสนอของหนังสือพิมพ์ทั้งหมดค่อนข้างเป็นไปใน การดำเนินการทำงานของรัฐบาลในประเด็นต่างๆ มากกว่าที่จะนำเสนอเพื่อดำเนินการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรฯ และมีการอ้างอิงบุคคลที่ 3 เข้ามาประกอบการนำเสนอ

บทนำ

เหตุการณ์การประชุมใหญ่ของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย ตั้งแต่วันที่ 25 พฤษภาคม 2551-3 ธันวาคม 2551 รวม 193 วันเป็นเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์การเมืองไทยที่สำคัญยิ่งเหตุการณ์หนึ่งเนื่องจากการชุมนุมของประชาชนเพื่อเรียกร้องต่อรัฐที่ยาวนานที่สุด มีผู้เข้าร่วมมากที่สุดในประวัติศาสตร์การเมืองไทย และยังเป็นการประชุมที่ใช้วิธีการที่ไม่เคยปรากฏมาก่อนอย่างเช่นการยึดที่ทำงานของรัฐบาลอย่างทำเนียบรัฐบาลเป็นที่มั่นในการชุมนุมรวมไปถึงการปิดสนามบินของประเทศที่สำคัญ 2 แห่ง คือ สนามบินสุวรรณภูมิ และสนามบินดอนเมือง ตลอดจนสนามบินตามภูมิภาคต่างๆ เพื่อเป็นเครื่องมือในการต่อรองกับรัฐบาล

ในเหตุการณ์ที่กล่าวมาทั้งหมด สื่อมวลชนในฐานะสื่อเพื่อประชาชน ผู้ควรมีบทบาทที่เป็นกลางในการนำเสนอเนื้อหาข่าวสารอย่างรอบด้าน ตรงไปตรงมา ไม่บิดเบือน กลับเลือกที่จะไม่ปฏิบัติในบทบาทข้างต้นตรงข้ามสื่อแต่ละสื่อ แต่ละแบบ แต่ละเจ้าของ กลับเลือกที่จะใส่สีตีขาว นำเสนอข่าวเพื่อทำให้ฝ่ายหนึ่งชนะสอดคล้องกับอุดมการณ์การต่อสู้ทางการเมือง

ของฝ่ายตน ชูประเด็นเด่นของตนเองที่มีความชอบธรรมเพื่อหักล้างคู่ต่อสู้ ลักษณะเช่นนี้ในทางนิเทศศาสตร์เรียกได้ว่าเป็นความพยายามในการสร้างวาทกรรม ซึ่งหมายถึง ระบบและกระบวนการในการสร้าง/ผลิต (constitute) เอกลักษณ์ (Identity) และความหมาย (significance) ให้กับสรรพสิ่งต่างๆ ในสังคมที่ห่อหุ้มตัวเราอยู่ไม่ว่าจะเป็นความรู้ ความจริง อำนาจหรือตัวตนของเราเอง นอกจากนี้วาทกรรมยังทำหน้าที่ตรึงสิ่งที่สร้างขึ้นให้ดำรงอยู่และเป็นที่ยอมรับในสังคม ขณะเดียวกันวาทกรรมก็ทำหน้าที่เก็บกดและปิดกั้นไม่ให้เอกลักษณ์และความหมายของบางอย่างเกิดขึ้น หรือไม่ทำให้เอกลักษณ์และความหมายของบางสิ่งบางอย่างที่ดำรงอยู่แล้วในสังคมเลือนหายไปพร้อมๆ กันด้วย

จากจุดบกพร่องอันเนื่องมาจากการทำหน้าที่ที่ไม่เป็นกลางเท่าที่ควรของสื่อมวลชนต่อความขัดแย้งทางการเมืองที่เกิดขึ้น ประกอบกับสถานการณ์องค์ความรู้ทางนิเทศศาสตร์ว่าด้วยเรื่องวาทกรรม และความสนใจของตัวผู้วิจัยเอง จึงเป็นประเด็นให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาวาทกรรมที่เกิดขึ้นจากปรากฏการณ์ทางการเมืองดังกล่าวภายใต้ชื่อการวิจัยว่า วาทกรรมการเมืองไทยผ่านภาษาในบทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ ระหว่างการประชุม 193 วันของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย

ปัญหานำวิจัย

วาทกรรมการเมืองไทยที่ถูกสร้างขึ้นผ่านบทบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์มีลักษณะเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาวาทกรรมการเมืองไทยระหว่างการประชุมใหญ่ 193 วัน ของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย ผ่านบทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์

กรอบแนวคิดการวิจัย

1. แนวคิดเรื่องวาทกรรม (Discourse)
2. แนวคิดเรื่องข่าวในฐานะที่เป็นวาทกรรม (News as Discourse)

3. แนวคิดเรื่องอุดมการณ์และอำนาจ (Ideology and Power)
4. แนวคิดการสร้างภาพชอบธรรมทางการเมือง
5. แนวคิดเรื่องกรอบวิเคราะห์วาทกรรมกับการเมือง
6. แนวคิดเรื่องวาทกรรมวิเคราะห์เชิงทฤษฎีวิพากษ์ (Critical discourse analysis : CDA)
7. ทฤษฎีประวัติศาสตร์

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้การวิจัยเชิงประวัติศาสตร์ (Historical Approach) เน้นการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยใช้กรอบแนวคิดเรื่องวาทกรรม (Discourse)

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาวาทกรรมช่วงการชุมนุมใหญ่ 193 วันของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยผ่านบทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ พบว่าวาทกรรมที่เกิดขึ้นจากหนังสือพิมพ์ทั้ง 7 ฉบับ ที่ทำการศึกษา มีทั้งสิ้น 15 ชุตวาทกรรมย่อย โดยชุตวาทกรรมว่าด้วยการสลายการชุมนุมหน้ารัฐสภา วันที่ 7 ตุลาคม เป็นชุตวาทกรรมที่มีหนังสือพิมพ์ให้ความสนใจในการนำเสนอมากที่สุด คือ 7 ฉบับ ส่วนชุตวาทกรรมว่าด้วยการชุมนุมใหญ่ของแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) และการโผนอินของ พ.ต.ท.ทักษิณ เป็นชุตวาทกรรมที่มีหนังสือพิมพ์ให้ความสนใจน้อยที่สุด คือ 1 ฉบับ จากหนังสือพิมพ์ผู้จัดการ

เป้าหมายในการนำเสนอชุตวาทกรรมย่อยทั้ง 15 ชุตของหนังสือพิมพ์ทั้ง 7 ฉบับ มีเป้าหมายเดียวกันคือการโน้มน้าว จูงใจ ให้ผู้อ่านคล้อยตาม เห็นด้วยไปกับสิ่งที่ทางหนังสือพิมพ์นำเสนอ โดยแบ่งได้ 3 ชุตวาทกรรมใหญ่ คือ สร้างความชอบธรรมแก่กลุ่มพันธมิตรฯ สร้างความชอบธรรมแก่ฝ่ายรัฐบาล และหาทางออกของความขัดแย้ง โดยรูปแบบทั้งหมดมักแฝงไปด้วยชุตวาทกรรมย่อยที่ปรากฏอยู่อีกชั้นหนึ่ง คือ วาทกรรมว่าด้วยการสร้างความสมานฉันท์ ซึ่งมักปรากฏอยู่ใน

ตอนท้ายของชุตวาทกรรมแต่ละชุต แต่ก็พบว่าในบางครั้งวาทกรรมว่าด้วยการสร้างความสมานฉันท์ดังกล่าว ก็อาจถูกทางหนังสือพิมพ์ผลักดันให้กลายเป็นชุตวาทกรรมหลักในแต่ละช่วงเวลาได้ ไม่จำเป็นต้องอยู่ตอนท้ายของชุตวาทกรรมอื่นๆ เสมอไป

จากการศึกษาทั้งหมดแสดงให้เห็นว่าจุดยืนในการนำเสนอชุตวาทกรรมของหนังสือพิมพ์แต่ละสำนักพิมพ์มีความไม่แน่นอนขึ้นอยู่กับช่วงเวลาและบริบทบ้านเมืองในขณะนั้นว่าเป็นอย่างไร ซึ่งก็หมายความว่าเราไม่สามารถสรุปเจาะจงลงไปได้ว่าหนังสือพิมพ์ฉบับนี้เชียร์หรือต่อต้านรัฐบาล สนับสนุนหรือไม่สนับสนุนกลุ่มพันธมิตรฯ ทั้งหมดจะขึ้นอยู่กับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในแต่ละช่วงเวลา ที่หนังสือพิมพ์แต่ละฉบับจะตัดสินใจเลือกว่าจะมีจุดยืนอย่างไรในชุตวาทกรรมที่ตนกำลังนำเสนอ แต่ในเรื่องของจุดยืนนี้ก็ได้ไม่ได้หมายความว่าหากหนังสือพิมพ์นำเสนอไปแล้วจะไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในแต่ละช่วงเวลาจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้จุดยืนของหนังสือพิมพ์เปลี่ยนไป เช่น ตอนต้นสนับสนุนรัฐบาล ต่อมาเหตุการณ์เปลี่ยนไป ก็อาจไม่สนับสนุนรัฐบาลต่อไปก็ได้

สิ่งที่เราสามารถสรุปได้ประการหนึ่งในขณะนี้จึงเป็นเพียงการประเมินแนวโน้มว่าหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับมีแนวโน้มไปในการสนับสนุนหรือต่อต้านฝ่ายใดเป็นพิเศษ ซึ่งสรุปได้ว่าหนังสือพิมพ์ทุกฉบับค่อนข้างโน้มเอียงไปในการดำเนินการทำงานของรัฐบาลในประเด็นต่างๆ มากกว่าที่จะนำเสนอเพื่อดำเนินการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรฯ แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าบรรดาชุตวาทกรรมที่สร้างขึ้นจะไม่มีชุตวาทกรรมที่ตำหนิกลุ่มพันธมิตรฯ เลย วาทกรรมที่ตำหนิกลุ่มพันธมิตรฯ ก็มีอยู่หลายวาทกรรม เช่น วาทกรรมที่ตำหนิการบุกยึดทำเนียบรัฐบาล สถานีโทรทัศน์ NBT และสนามบินของกลุ่มพันธมิตรฯ เป็นต้น

ในเรื่องของจุดยืนหรือท่าทีของหนังสือพิมพ์ทั้งหมดที่กล่าวไปนี้ ต้องยกเว้นหนังสือพิมพ์ผู้จัดการไว้หนึ่งฉบับเนื่องจากผลการศึกษาพบว่า หนังสือพิมพ์ผู้จัดการเป็นหนังสือพิมพ์เพียงฉบับเดียว ที่มีจุดยืนในการนำเสนอที่ไม่เคยเปลี่ยนแปลงเลย คือ นำเสนอเพื่อตำหนิรัฐบาลและปกป้องแก้ต่าง เพิ่มความชอบธรรมให้แก่กลุ่ม

พันธมิตรฯ ซึ่งในเรื่องนี้ก็สามารถเข้าใจได้ไม่ยาก เนื่องจากหนังสือพิมพ์ผู้จัดการมีเจ้าของคือ นายสนธิ ลิ้มทองกุล 1 ในแกนนำกลุ่มพันธมิตรฯ การที่นายสนธิจะใช้สื่อที่ตัวเองเป็นเจ้าของในการสนับสนุนการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรฯ จึงเป็นเรื่องปกติ

ในการสร้างวาทกรรมของหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับ พบว่าการนำเสนอเฉพาะแต่ความคิดเห็นของทางบรรณาธิการเพียงอย่างเดียว อาจไม่มีพลังเพียงพอในการให้ผู้อ่านคล้อยตามและเชื่อในวาทกรรมชุดนั้นๆ ได้ ด้วยเหตุนี้การอ้างอิงถึงอื่นหรือบุคคลที่ 3 จึงเป็นสิ่งที่หนังสือพิมพ์ทุกฉบับ นำมาใช้ประกอบการนำเสนอชุดวาทกรรมของตน ที่ประกอบไปด้วย ผลสำรวจความคิดเห็นของประชาชน ความคิดเห็นของบุคคล องค์กรและสถาบันต่างๆ

สถาบันกองทัพและสถาบันพระมหากษัตริย์ เป็น 2 สถาบันที่โดดเด่นมาก เพราะหนังสือพิมพ์ต่างๆ มักนำมาใช้ในการอ้างอิงชุดวาทกรรมของตัวเองอยู่เสมอ และเป็นที่น่าสังเกตว่า การอ้างอิงสถาบันกองทัพ มักถูกนำมาใช้ในวาทกรรมที่สนับสนุนหรือเพิ่มความชอบธรรมให้แก่กลุ่มพันธมิตรฯ เสมอ โดยผู้วิจัยไม่พบการอ้างอิงสถาบันกองทัพในชุดวาทกรรมที่สนับสนุนหรือเพิ่มความชอบธรรมให้แก่รัฐบาลเลย ที่เป็นเช่นนี้ผู้วิจัยมองว่า เนื่องจากความขัดแย้งที่เกิดขึ้นเป็นความขัดแย้งระหว่างอำนาจรัฐกับประชาชน ซึ่งมีความเหลื่อมล้ำทางอำนาจระหว่างกันสูง การพยายามนำเอากองทัพที่ได้ชื่อว่าเป็นผู้ปกป้องรักษาประเทศ มีความพร้อมทั้งอาวุธและกำลังคน เข้ามาเป็นฝ่ายเดียวกับประชาชนอย่างกลุ่มพันธมิตรฯ ก็เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางอำนาจนี้ให้น้อยลง ซึ่งก็หมายถึงการเพิ่มพลังในการเรียกร้องของกลุ่มพันธมิตรฯ ให้เพิ่มสูงขึ้น ขณะเดียวกันก็เป็นการแสดงให้เห็นถึงอำนาจและพลังที่ลดลงของฝ่ายรัฐบาล เนื่องจากกองทัพที่ตามปกติต้องอยู่ฝ่ายรัฐบาล กลับย้ายข้างมาอยู่เคียงข้างประชาชน

ในขณะที่สถาบันพระมหากษัตริย์เป็นอีก 1 สถาบันที่ถูกนำมาใช้ในการอ้างอิงเช่นกัน แต่ก็เป็นที่น่าสังเกตว่า การอ้างอิงสถาบันพระมหากษัตริย์ หนังสือพิมพ์ทุกฉบับจะอ้างเพื่อประกอบชุดวาทกรรมในการสร้างความสมานฉันท์

แต่เพียงอย่างเดียว ยกเว้นหนังสือพิมพ์ผู้จัดการที่อ้างอิงสถาบันพระมหากษัตริย์เพื่อสร้างความชอบธรรมและความน่าเชื่อถือให้แก่ฝ่ายตน ซึ่งสาเหตุที่น่าจะเป็นเช่นเดียวกับการพยายามอ้างสถาบันกองทัพเพื่อเพิ่มอำนาจในการชุมนุมต่อรองกับฝ่ายรัฐบาลให้มากขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

เป้าหมายสำคัญในการนำเสนอชุดวาทกรรมย่อยทั้ง 15 ชุด ของหนังสือพิมพ์ทั้ง 7 ฉบับ มีเป้าหมายเดียวกัน คือ การโน้มน้าวใจให้ผู้อ่านคล้อยตามเห็นด้วยไปกับวาทกรรมหลักที่หนังสือพิมพ์พยายามนำเสนอ ซึ่งผู้วิจัยได้จำแนกออกให้เห็นเป็นชุดวาทกรรมหลักได้ 3 ชุดด้วยกัน คือ

1. วาทกรรมว่าด้วยการสร้างและรักษาความชอบธรรมของกลุ่มพันธมิตรฯ

ชุดวาทกรรมที่เกี่ยวข้องกับวาทกรรมหลักเรื่องนี้มีทั้งสิ้น 9 ชุดวาทกรรม ประกอบด้วย วาทกรรมว่าด้วยการสลายการชุมนุมกลุ่มพันธมิตรฯ หนักรัฐสภา วันที่ 7 ตุลาคม 2551, วาทกรรมว่าด้วยความชอบธรรมในการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรฯ, วาทกรรมว่าด้วยการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรฯและการประกาศพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉินของรัฐบาล, วาทกรรมว่าด้วยเรื่องปราสาทเขาพระวิหาร, วาทกรรมว่าด้วยการทำงานของรัฐบาล, วาทกรรมว่าด้วยการใช้ความรุนแรงของรัฐบาลต่อการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรฯ, วาทกรรมว่าด้วยการชุมนุมใหญ่ของกลุ่มพันธมิตรฯ, วาทกรรมว่าด้วยประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช) และการโผนอินของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร, วาทกรรมว่าด้วยการบุกยึดทำเนียบรัฐบาลและสถานีโทรทัศน์ NBT ของกลุ่มพันธมิตรฯ และวาทกรรมว่าด้วยการยึดทำเนียบรัฐบาลและการปิดล้อมสนามบินสุวรรณภูมิและสนามบินดอนเมืองของกลุ่มพันธมิตรฯ

โดยใน 9 ชุดวาทกรรมที่ปรากฏล้วนมีจุดมุ่งหมายสำคัญ 2 รูปแบบ คือ การสร้างและรักษาความชอบธรรมในการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรฯ ให้คงอยู่ในทุกๆ ปฏิบัติการตลอดที่การชุมนุมดำเนินไป และโจมตีลดความชอบธรรม

ของฝ่ายรัฐบาล โดยแต่ละรูปแบบสามารถอธิบายได้ดังนี้

1.1 การสร้างและรักษาความชอบธรรมในการชุมนุม ในส่วนนี้จากการประมวลทั้ง 9 ชุดวาทกรรมที่เกี่ยวข้อง การสร้างและรักษาความชอบธรรมในการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรฯ นั้น มีรูปแบบสำคัญ 3 ประการจำแนกได้เป็น

1.1.1 การสร้างความชอบธรรมเมื่อเริ่มชุมนุม การสร้างความชอบธรรมในลักษณะนี้ มุ่งเน้นการนำเสนอให้เห็นการบริหารประเทศที่ไม่ดีของรัฐบาล ไม่ว่าจะเป็นปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาการคอร์รัปชันต่างๆ และกล่าวว่าการบริหารงานที่ไม่ดีนี้เองที่ทำให้กลุ่มพันธมิตรฯ จำเป็นที่ต้องออกมาชุมนุม เพื่อเป็นการแสดงให้เห็นว่าที่กลุ่มพันธมิตรฯ ต้องออกมาชุมนุมไม่ใช่เป็นการกระทำที่เกิดขึ้นแบบไม่มีปี่ไม่มีขลุ่ย นอกจากนี้ทางหนังสือพิมพ์ยังนำเสนอเพื่อเพิ่มความชอบธรรมในการชุมนุมให้มากขึ้นด้วยการใช้กฎหมายรัฐธรรมนูญ มาประกอบการชุมนุมที่เกิดขึ้น โดยนำเสนอว่า การชุมนุมที่เกิดขึ้นนอกจากการเป็นการชุมนุมเพื่อป้องกันความเสียหายจากการบริหารงานที่ผิดพลาดของรัฐบาลแล้ว ยังเป็นการชุมนุมที่ถูกต้องตามกฎหมาย เพราะได้รับความคุ้มครองจากรัฐธรรมนูญว่าด้วยการชุมนุมโดยสงบปราศจากอาวุธของประชาชน

1.1.2 การสร้างความชอบธรรมในระหว่างการชุมนุม การสร้างความชอบธรรมในลักษณะนี้ มุ่งนำเสนอให้เห็นถึงแรงสนับสนุนจากทุกภาคส่วนของสังคม ต่อการชุมนุมหรือปฏิบัติการบางอย่างที่ผู้ชุมนุมได้ทำลงไป ซึ่งนำเสนอออกมาได้ในหลายรูปแบบ เช่น ผลสำรวจความคิดเห็นของประชาชนที่สนับสนุนการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรฯ, ความคิดเห็นของบุคคล องค์กร สถาบันต่างๆ ที่สอดคล้องกับจุดยืนหรือข้อเรียกร้องของกลุ่มพันธมิตรฯ เป็นต้น

1.1.3 การสร้างความชอบธรรมภายหลังการชุมนุม การสร้างความชอบธรรมในลักษณะนี้ โดยมากเป็นการนำเสนอเพื่อแก้ต่างๆ ปกป้องกลุ่มพันธมิตรฯ จากการกล่าวหาของฝ่ายตรงข้าม ภายหลังจากที่กลุ่มพันธมิตรฯ ได้ดำเนินการหรือปฏิบัติการอะไรบางอย่างเสร็จสิ้นไปแล้ว โดยเรื่องที่ถูกละเลยส่วนใหญ่เป็นเรื่องอาวุธในการชุมนุม

การสร้างความปลอดภัยแก่บุคคลอื่น การทำลายทรัพย์สินของทางราชการ โดยเรื่องที่ถูกละเลยทั้งหมดจะถูกนำเสนอเพื่อชี้แจงในแง่มุมอื่นๆ เช่น เรื่องอาวุธที่ใช้ในการชุมนุมก็นำเสนอใหม่ว่าเป็นอาวุธที่ใช้ป้องกันตัวจากผู้ไม่หวังดี หรือความเสียหายที่เกิดขึ้นกับทรัพย์สินต่างๆ ของทางราชการก็เป็นฝีมือของกลุ่มมิจฉาชีพ ไม่ใช่ฝีมือของกลุ่มพันธมิตรฯ หรือในบางครั้งหากเรื่องบางเรื่องทำการชี้แจงได้ยาก ทางหนังสือพิมพ์ก็อาจใช้การสร้าง ความหมายใหม่ให้กับข้อกล่าวหา เพื่อข้อกล่าวหาเหล่านั้นเกิดผลเป็นบวกแก่กลุ่มพันธมิตรฯ เช่น ข้อกล่าวหา กลุ่มพันธมิตรฯ ในเรื่องการปิดสนามบิน ทำเนียบรัฐบาล และสถานีโทรทัศน์ NBT ก็ถูกสร้างความหมายใหม่ให้กลายเป็นปฏิบัติการของการทำอารยะขัดขืนหรือ ขบวนการประชาธิปไตย

1.2 การโจมตีเพื่อลดความชอบธรรมของรัฐบาล ในส่วนนี้เป็นส่วนที่ทางหนังสือพิมพ์ พยายามนำเสนอเพื่อลดความชอบธรรมของฝ่ายรัฐบาลลง ซึ่งการพยายามลดความชอบธรรมนี้ มีทั้งการลดความชอบธรรมทั้งในเหตุการณ์ที่มีความเกี่ยวข้องและไม่เกี่ยวข้องของกลุ่มพันธมิตรฯ โดยตรง อธิบายเพิ่มเติมได้ดังนี้

1.2.1 เหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มพันธมิตรฯ โดยตรง เป็นเหตุการณ์ที่ฝ่ายรัฐบาลมีปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มพันธมิตรฯ โดยตรง เช่น ชุดวาทกรรมว่าด้วยเหตุการณ์ 7 ตุลาคม การประกาศใช้ พ.ร.ก.ฉุกเฉินของรัฐบาล การใช้ความรุนแรงต่อกลุ่มพันธมิตรฯ โดยการนำเสนอมองทั้งหมดจะมุ่งเน้นให้ผู้อ่านเห็นว่าฝ่ายพันธมิตรฯ เป็นผู้ถูกระงับการกระทำจากฝ่ายรัฐบาลแต่เพียงฝ่ายเดียว เช่น ในชุดวาทกรรมว่าด้วยเหตุการณ์ 7 ตุลา มีการพยายามนำเสนอให้เห็นถึงความสูญเสียที่เกิดขึ้นกับฝ่ายผู้ชุมนุมที่ถูกกระทำจากฝ่ายรัฐ ในการสลายการชุมนุมหน้ารัฐสภา มีการนำเสนอให้เห็นถึงอาวุธร้ายแรงที่รัฐบาลใช้ในการจัดการกับกลุ่มผู้ชุมนุม หรือในชุดวาทกรรมว่าด้วยการประกาศใช้ พ.ร.ก. ของรัฐบาล และการใช้ความรุนแรงต่อกลุ่มพันธมิตรฯ มีการพยายามนำเสนอให้เห็นถึงความต้องการของรัฐบาลที่ต้องการจะใช้ความรุนแรงขั้นเด็ดขาดในการสลายการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรฯ ให้สิ้นซาก

1.2.2 เหตุการณ์ที่ไม่มีความเกี่ยวข้องกับกลุ่มพันธมิตรฯ โดยตรง เหตุการณ์ดังกล่าวคือเหตุการณ์ที่ปรากฏในชุดวาทกรรมว่าด้วยปราสาทเขาพระวิหาร การพยายามนำเสนอของหนังสือพิมพ์ในชุดวาทกรรมนี้เป็นการนำเสนอประเด็นเรื่องชาติ อันเป็นสิ่งที่สำคัญของประเทศมาเชื่อมโยงเข้ากับความชอบธรรมของรัฐบาลด้วยการพยายามนำเสนอให้ผู้อ่านเห็นว่า กรณีปราสาทเขาพระวิหาร เป็นความพยายามในการขายชาติของรัฐบาล เพราะการดำเนินการต่างๆของรัฐบาลเกี่ยวกับปราสาทฯ เติบโตด้วยความไม่ชอบมาพากล และผลประโยชน์ทับซ้อน ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่ารัฐบาลชุดนี้ไร้ซึ่งความชอบธรรมแล้วในการบริหารประเทศต่อไป

การนำเสนอเพื่อลดความชอบธรรมทั้งหมดของรัฐบาลนี้ ในแง่หนึ่งอาจถือได้ว่าเป็นการเพิ่มความชอบธรรมให้แก่การชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรฯ ไปในตัว ตัวอย่างเช่นเหตุการณ์ในวาทกรรม 7 ตุลาคม ที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มพันธมิตรฯ โดยตรง การโจมตีรัฐบาลก็เป็นการเพิ่มความชอบธรรมให้กลุ่มพันธมิตรฯ ในแง่ของความเห็นใจของผู้รับสารที่มีต่อความสูญเสียที่เกิดขึ้นกับกลุ่มพันธมิตรฯ ซึ่งอาจส่งผลให้การชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรฯ ได้รับการสนับสนุนจากประชาชนเพิ่มมากขึ้น หรืออย่างวาทกรรมว่าด้วยปราสาทเขาพระวิหาร สิ่งที่เกิดขึ้นก็อาจสร้างความชอบธรรมให้แก่กลุ่มพันธมิตรฯ ได้เช่นกัน ในฐานะกลุ่มการเมืองที่มีความซื่อสัตย์ ไว้วางใจได้ ดำเนินการต่างๆ โดยยึดถือผลประโยชน์ของประเทศเป็นสำคัญ ที่กล้าออกมาเปิดเผยแผนการร้ายของรัฐบาลในการขายชาติครั้งนี้ สมควรที่ประชาชนควรให้การสนับสนุนกลุ่มพันธมิตรฯ ต่อไป

2. วาทกรรมว่าด้วยการสร้างและรักษาความชอบธรรมของฝ่ายรัฐบาล

ชุดวาทกรรมที่เกี่ยวข้องกับชุดวาทกรรมหลักเรื่องนี้ประกอบด้วย 2 ชุดวาทกรรม คือ วาทกรรมว่าด้วยการบุกยึดทำเนียบรัฐบาลและสถานีโทรทัศน์ NBT ของกลุ่มพันธมิตรฯ และวาทกรรมว่าด้วยการยึดทำเนียบ

รัฐบาลและการปิดล้อมสนามบินสุวรรณภูมิและสนามบินดอนเมืองของกลุ่มพันธมิตรฯ โดยในชุดวาทกรรมทั้ง 2 ที่ปรากฏมีจุดมุ่งหมายสำคัญเช่นเดียวกับชุดวาทกรรมหลักชุดที่ 1 คือ การสร้างและรักษาความชอบธรรมแก่รัฐบาล และโจมตีลดความชอบธรรมของฝ่ายพันธมิตรฯ โดยแต่ละรูปแบบสามารถอธิบายได้ดังนี้

2.1 การสร้างและรักษาความชอบธรรมของรัฐบาล ในส่วนนี้หนังสือพิมพ์พยายามนำเสนอเพื่อสร้างความชอบธรรมของรัฐบาล ด้วยการเชื่อมโยงหลักกฎหมายเข้ากับการทำงานของรัฐบาล เพื่อให้ผู้รับสารเกิดภาพที่ว่าการเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทั้งการยึดทำเนียบก็ดี สนามบินทั้ง 2 แห่งก็ดี ไม่ใช่เพราะรัฐบาลไร้ประสิทธิภาพในการควบคุมดูแลผู้ชุมนุม จนทำให้ผู้ชุมนุมเข้ายึดสถานที่ทั้ง 3 ได้ โดยจริงๆ แล้วหากรัฐบาลจะใช้กำลังเจ้าหน้าที่และอาวุธเข้าจัดการขึ้นเด็ดขาดกับกลุ่มผู้ชุมนุมก็สามารถทำได้ แต่เป็นเพราะรัฐบาลไม่ยอมมีให้มีความรุนแรงเช่นนั้นเกิดขึ้น รัฐบาลจึงเลือกใช้วิธีการทางกฎหมายในการจัดการเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยการขอคำสั่งศาลให้กลุ่มพันธมิตรฯ ออกจากทำเนียบและสนามบิน ดังที่ปรากฏในชุดวาทกรรมทั้ง 2 ข้างต้น

2.2 การโจมตีเพื่อลดความชอบธรรมของกลุ่มพันธมิตรฯ ในส่วนนี้เป็นส่วนที่หนังสือพิมพ์พยายามนำเสนอเพื่อลดความชอบธรรมในการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรฯ โดยมีประเด็นสำคัญที่ใช้ในการโจมตี ได้แก่ เรื่องอาวุธ ที่โจมตีว่ากลุ่มพันธมิตรฯ ไม่ได้ชุมนุมโดยสงบ ปราศจากอาวุธตามที่ได้ประกาศไว้ตลอดการชุมนุม หรือเรื่องการละเมิดสิทธิของผู้อื่นที่โจมตีว่าการชุมนุมที่เกิดขึ้นเป็นการชุมนุมที่คิดถึงแต่สิทธิของตัวเอง ไม่คำนึงถึงสิทธิของผู้อื่น โดยเฉพาะในเรื่องของการปิดถนนจากพฤติกรรมการดาวกระจายต่างๆ สร้างความเดือดร้อนแก่ผู้ใช้ทางสาธารณะจำนวนมาก หรือเรื่องความเสียหายทางเศรษฐกิจและภาพลักษณ์ของประเทศ ที่โจมตีว่าการบุกยึดสนามบินทั้ง 2 แห่งรวมไปถึงปฏิบัติการต่างๆ ที่เกิดขึ้นก่อนหน้านี้สร้างความเสียหายทางเศรษฐกิจแก่ประเทศอย่างมหาศาล รวมไปถึงการสูญเสียภาพลักษณ์ ความน่าเชื่อถือในสายตาของนานาประเทศที่ไม่อาจประเมินได้

3. วาทกรรมว่าด้วยทางออกของความขัดแย้ง

ชุดวาทกรรมที่เกี่ยวข้องกับวาทกรรมเรื่องนี้มีทั้งสิ้น 6 ชุดวาทกรรม ได้แก่ วาทกรรมว่าด้วยเรื่องกระบวนการตุลาการภิวัตน์ วาทกรรมว่าด้วยการแก้ไขรัฐธรรมนูญ วาทกรรมว่าด้วยการสร้างความสมานฉันท์ วาทกรรมว่าด้วยการจัดตั้งรัฐบาลชุดใหม่ของนายกรัฐมนตรี นายสมชาย วงศ์สวัสดิ์ วาทกรรมว่าด้วยการจัดตั้งรัฐบาลของพรรคประชาธิปัตย์ และวาทกรรมว่าด้วยเรื่องการเมืองใหม่

สำหรับจุดมุ่งหมายหลักของการนำเสนอทั้ง 6 ชุดวาทกรรม มีอยู่เพียงประการเดียว คือ มุ่งนำเสนอเพื่อหาทางออกให้กับปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นระหว่างฝ่ายรัฐบาลและฝ่ายพันธมิตรฯ ซึ่งพบว่าความพยายามในการสร้างวาทกรรมเรื่องนี้เริ่มเกิดขึ้นพร้อมๆ กับความขัดแย้งของทั้ง 2 ฝ่าย จำแนกได้เป็น 3 ช่วง คือ

3.1 ในช่วงต้นของการชุมนุม เริ่มตั้งแต่การชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรฯ เริ่มต้นจนไปถึงการพ้นจากตำแหน่งของนายกรัฐมนตรี นายสมัคร สุนทรเวช ในช่วงนี้มีความพยายามที่เสนอทางออกของปัญหาที่เกิดขึ้นออกเป็น 2 แนวทาง คือ

3.1.1 การสนับสนุนการทำประชามติเพื่อแก้ไขรัฐธรรมนูญ ในชุดวาทกรรมว่าด้วยการแก้ไขรัฐธรรมนูญ เป็นความพยายามในการแก้ปัญหาที่ต้นเหตุ เพราะในขณะนั้น ทางกลุ่มพันธมิตรฯ ได้ประกาศว่าสาเหตุสำคัญที่ออกมาชุมนุม ก็เพื่อคัดค้านการแก้ไขรัฐธรรมนูญ เพื่อตนเองและพวกพ้องของรัฐบาล ทำให้ทางหนังสือพิมพ์พยายามนำเสนอทางออกด้วยการทำประชามติหรือประชาธิปไตยอย่างมีหลักการและเหตุผล เพื่อถามกระแสวิกฤตว่าต้องการให้มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญหรือไม่

3.1.2 การสนับสนุนสถาบันตุลาการ ในชุดวาทกรรมว่าด้วยกระบวนการตุลาการภิวัตน์ เป็นความพยายามที่ต้องการให้คู่ขัดแย้งทั้ง 2 ฝ่าย รวมไปถึงสังคม ได้หันกลับมายึดมั่นในสถาบันตุลาการในการตัดสินปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้น แทนที่จะใช้ความรุนแรงหรือกฎหมายในการตัดสินกันเอง เนื่องจากสถาบันตุลาการเป็นสถาบันที่เป็นกลางไม่เข้าข้างฝ่ายใดเห็นได้จากการนำเสนอ

การตัดสินคดีของบุคคลในฝ่ายต่างๆ อย่างเท่าเทียมไม่ว่าจะเป็นฝ่ายรัฐบาล ฝ่ายพันธมิตรฯหรือแม้แต่ฝ่ายค้าน ทำให้ทุกฝ่ายสามารถเข้าใจได้ว่าหากนำความขัดแย้งที่เกิดขึ้นมาให้สถาบันตุลาการเป็นผู้ตัดสิน ปัญหาจะได้รับการคลี่คลายอย่างเป็นธรรมแน่นอน

3.2 ในช่วงกลางของการชุมนุม เริ่มตั้งแต่การชุมนุมของนายกรัฐมนตรี นายสมัคร สุนทรเวช ถูกศาลตัดสินให้พ้นจากตำแหน่ง กรณีความผิดคดีรายการชิมไปบ่นไป จนถึงเหตุการณ์การปิดล้อมสนามบินของกลุ่มพันธมิตรฯ ในช่วงนี้ความพยายามในการนำเสนอทางออกของปัญหาที่เกิดขึ้นปรากฏในชุดวาทกรรมว่าด้วยการจัดตั้งรัฐบาลชุดใหม่ของนายกรัฐมนตรี นายสมชาย วงศ์สวัสดิ์ ที่มุ่งเน้นไปที่การฝากความหวังไว้กับรัฐบาลชุดใหม่ของนายสมชายว่าจะเข้ามาแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นให้คลี่คลายลงอย่างรวดเร็วและล้นติ ภายใต้กรอบการเจรจาที่เป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย การฝากความหวังกับรัฐบาลชุดใหม่ปรากฏเด่นชัดมาก ถึงขนาดที่หนังสือพิมพ์ที่เลือกนำเสนอวาทกรรมชุดนี้เลือกมองข้ามจุดอ่อนสำคัญของนายสมชายอย่างการเป็นน้องเขยของอดีตนายกฯทักษิณ ตัวการแห่งความขัดแย้งทั้งหมดที่เกิดขึ้น แต่ก็อย่างที่ทราบกันดีอยู่แล้วว่า ในที่สุดการให้โอกาสรัฐบาลชุดนี้ก็ไม่ใช่เป็นผลความขัดแย้งระหว่างรัฐบาลและกลุ่มพันธมิตรฯ ก็ยังอยู่มีหน้าข้างทวีความรุนแรงมากขึ้น จากเหตุการณ์ 7 ตุลาคม และการปิดล้อมสนามบินทั้ง 2 แห่งของประเทศ

3.3 ในช่วงปลายของการชุมนุม เริ่มตั้งแต่การปิดล้อมสนามของของกลุ่มพันธมิตรฯจนสิ้นสุดการชุมนุม ในช่วงนี้มีความพยายามในการนำเสนอทางออกของปัญหาออกเป็น 2 แนวทาง คือ

3.3.1 การสนับสนุนแนวคิดเรื่องการเมืองใหม่ ในชุดวาทกรรมว่าด้วยการเมืองใหม่ เป็นความพยายามในการแก้ปัญหาที่โครงสร้างการเมือง ที่ถูกนำเสนอโดยกลุ่มพันธมิตรฯ มุ่งโจมตีระบบการเมืองแบบเก่า ที่เป็นต้นเหตุของความพยายามในการล้มล้างสถาบันและการคอร์รัปชัน พร้อมชูจุดแข็งของการเมืองใหม่ที่เชิดชูสถาบัน เน้นการมีส่วนร่วม อย่างไรก็ตามแม้พื้นฐานของแนวคิดนี้จะสิ่งที่ดี แต่ก็ยังไม่ใช่วิธีการที่ดีที่สุดในการ

แก้ปัญหาเร่งด่วนที่กำลังเกิดขึ้นในช่วงขณะนั้น ในเรื่องความขัดแย้งที่เกิดขึ้นระหว่างรัฐบาลกับกลุ่มพันธมิตรฯ ทำให้แนวคิดนี้เจียบหายไปในเวลาต่อมา

3.3.2 การสนับสนุนพรรคประชาธิปัตย์เป็นรัฐบาล ในชุดวาทกรรมว่าด้วยการจัดตั้งรัฐบาลของพรรคประชาธิปัตย์ เป็นทางออกที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับ

ทางออกในช่วงกลางของการชุมนุมมากที่สนับสนุนนายสมชายในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น เพียงแต่คราวนี้เปลี่ยนจากนายสมชายมาเป็นนายอภิสิทธิ์ จากพรรคประชาธิปัตย์ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นทางออกที่ประสบความสำเร็จ เพราะหลังจากพรรคประชาธิปัตย์ขึ้นมาเป็นรัฐบาลความขัดแย้งระหว่างฝ่ายรัฐบาลและกลุ่มพันธมิตรฯที่ดำเนินมากกว่า 193 วัน ก็ยุติลง

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา แก้วเทพ. 2541. **การวิเคราะห์สื่อ : แนวคิดและเทคนิค**. กรุงเทพฯ : อินฟินิตี้เพรส.
- กาญจนา แก้วเทพ. 2548. **ปรัชญาניתเทศศาสตร์และทฤษฎีการสื่อสาร**. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาริราช.
- ไชยรัตน์ เจริญสินโอสการ. 2545. **วาทกรรมการพัฒนา : อำนาจ ความรู้ ความจริง เอกลักษณะและความเป็นอื่น**. พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพฯ : ศูนย์วิจัยและผลิตตำรา มหาวิทยาลัยเกริก.
- ธิดารัตน์ อนนกเวียง. 2548. **วาทกรรมวิเคราะห์ของสนธิ ลิ้มทองกุล ในรายการเมืองไทยรายสัปดาห์**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศาสตรสาขาวิชาวาทวิทยา ภาควิชาวาทวิทยาและสื่อสารการแสดง คณะนิเทศศาสตร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นครินทร์ เมฆไตรรัตน์. 2544. **ความคิด ความรู้และอำนาจการเมืองในการปฏิวัติสยาม 2475**. กรุงเทพฯ : ฟาเดียวกัน.
- นันทพร ผลอนันต์. 2547. **วาทกรรมในการนำเสนอข่าวชุมชน กรณีความขัดแย้งเรื่องที่ดิน จังหวัดลำพูน เปรียบเทียบระหว่างหนังสือพิมพ์ไทยนิวส์กับสำนักข่าวประชาธรรม**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศาสตรสาขาวิชาวารสารสนเทศ ภาควิชาวารสารสนเทศ คณะนิเทศศาสตร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บทบรรณาธิการ. **กรุงเทพธุรกิจ** (15 พฤษภาคม 2551 - 13 ธันวาคม 2551).
- บทบรรณาธิการ. **คมชัดลึก** (15 พฤษภาคม 2551 - 13 ธันวาคม 2551).
- บทบรรณาธิการ. **เดลินิวส์** (15 พฤษภาคม 2551 - 13 ธันวาคม 2551).
- บทบรรณาธิการ. **ไทยรัฐ** (15 พฤษภาคม 2551 - 13 ธันวาคม 2551).
- บทบรรณาธิการ. **ประชาชาติธุรกิจ** (15 พฤษภาคม 2551 - 13 ธันวาคม 2551).
- บทบรรณาธิการ. **ผู้จัดการ** (15 พฤษภาคม 2551 - 13 ธันวาคม 2551).
- บทบรรณาธิการ. **มติชน** (15 พฤษภาคม 2551 - 13 ธันวาคม 2551).
- เพชรรัชต์ กันยาบาล. 2549. **วาทกรรมวิเคราะห์เปรียบเทียบคณะรสข. ปี 2534 และคณะคปค. ปี 2549**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศาสตรสาขาวิชาวาทวิทยา ภาควิชาวาทวิทยาและสื่อสารการแสดง คณะนิเทศศาสตร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ภัทรา บุรารักษ์. 2548. วาทกรรมสื่อภาคประชาชน อำนาจและการพัฒนา. วารสารนิเทศศาสตร์ ปีที่ 23 ฉบับที่ 3-4 คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รัตนาวดี ลำราญสุข. 2545. วาทกรรมวิเคราะห์รายการนายกฯ ทักษิณคุยกับประชาชน และ รายการชวนออนไลน์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาวารสารศาสตร์ ภาควิชาวารสารศาสตร์และสื่อสารการสังคม คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รภัฏ ทองสวัสดิ์. 2549. วาทกรรมและอุดมการณ์ของผู้เกี่ยวข้องกับการนโยบายปราบปรามยาเสพติด. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาวารสารศาสตร์ ภาควิชาวารสารศาสตร์และสื่อสารการสังคม คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ลิขิต ชีวเวทิน. 2538. วิวัฒนาการการเมืองการปกครองไทย. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศศิรัตน์ พุ่มเรืองศักดิ์. 2549. วาทกรรมการเมืองที่ปรากฏบนปกนิตยสารมติชนสุดสัปดาห์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาวารสารศาสตร์ ภาควิชาวารสารศาสตร์ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุกัญญา ตรีทิพนธ์. 2544. วาทกรรมการสร้างความจริงเชิงรัฐศาสตร์กับนิทัศน์ของหนังสือพิมพ์ในคดีปกปิดทรัพย์สินของทักษิณ ชินวัตร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาวารสารศาสตร์ ภาควิชาวารสารศาสตร์ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุกัญญา สดบรรทัด. 2545. การยึดครองสิทธิอำนาจระหว่างกลุ่มอนุรักษ์นิยมกับกลุ่มก้าวหน้าโดยอาศัยสื่อสิ่งพิมพ์ ก่อนปี 2475. กรุงเทพฯ : คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุกัญญา สดบรรทัด. 2550. ชุดความรู้ในนิเทศศาสตร์. กรุงเทพฯ : โครงการตำรา คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อมรรัตน์ เรืองสกุล พัฒนา. 2552. เจาะสถานการณ์สื่อ. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- อรรณพ ปิณฑน์โอวาท. 2544. กรอบวาทกรรมวิเคราะห์กับกรณีศึกษาไทย. ทุนวิจัยงบประมาณแผ่นดิน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.